

OSVRT NA GAŠENJE VEĆIH POŽARA, UOČENI NEDOSTACI I PRIJEDLOG MJERA

KONTROLA POŽARA

Dozvolite kratki osvrt na veće požare otvorenog prostora na priobalju koji su nastali u razdoblju od 1. srpnja do 15. kolovoza 2003 godine.

Ističemo kako je povećani broj požara u navedenom razdoblju bio predvidiv, iz razloga već 50 godina nezabilježenog sušnog razdoblja. Sukladno tome, izvršene su sve pripreme operativnih službi u Republici Hrvatskoj.

Na istu opasnost ukazala je i Vlada RH, zaključkom sa sjednice prije požarne sezone, na način da je naredila pojačani nadzor svih inspekcijskih službi nadležnih tijela u provedbi svih zadaća iz ovogodišnjeg Programa aktivnosti.

Stoga su MUP i MORH izvršili dopunsku pripremu operativnih snaga putem osposobljavanja u Učilištu vatrogastva i civilne zaštite. Uz gore navedeno, MUP, MORH i HVZ su, sukladno zadaćama izvršili sljedeće:

- započelo aktivno dežurstvu u Centru za koordinaciju i vođenje gašenja požara u Divuljama;
- izvršilo popunu baza MUP-a na priobalju (*Zadar, Šibenik, Split, Dubrovnik*) vatrogascima iz javnih vatrogasnih postrojbi kontinenta;
- izvršena popuna zbornih područja namjenski organiziranim snagama HV (*Zemunik, Knin, Divulje i Ploče*);
- izvršili dislokaciju ljudstva i tehnike iz kontinentalnog dijela na 18 mjesta na priobalju (*pretežno otoci i nacionalni parkovi*);
- zaposleno je dodatnih 500 "sezonskih vatrogasaca";
- održan je niz sastanaka sa županijskim vatrogasnim zapovjednicima;
- ažurirana su zapovjedništva na svim razinama (*gradska/općinska, županijska, područna i državno*).

Na taj način, omogućena je brza reakcija na požare, bez obzira gdje su nastali.

Tako pripremljeni, odnosno ustrojeni, suprotstavili smo se brojnim požarima, nastalim tijekom navedenog razdoblja.

Ističemo da je od ukupno 832 požara u tom razdoblju, na 165 značajnijih zatražena pomoć i angažiranje dodatnih zemaljskih i zračnih snaga. Od naznačenih 165 požara, njih 13 je poprimilo razmjere velikih požara, te samim tim potrebu maksimalnog angažiranja raspoloživih snaga na priobalju, pri čemu je korištena i dodatna pomoć iz kontinentalnog dijela RH.

Većina od spomenutih 13 požara nastala je u vrlo kratkom razdoblju (26. srpnja do 2. kolovoza), pri nepovoljnim vremenskim uvjetima, i to na udaljenosti nekoliko stotina kilometara (*Biševo - Novi Vinodolski*).

Koordinacijom raspoloživih resursa iz Centra u Divuljama, uz učestale promjene prioriteta, naročito korištenja zračnih snaga, svi požari su, cijelo vrijeme njihova trajanja, zadržani pod nadzorom, na način da su prioriteto branjene i obranjene sve crte kretanja vatre prema naseljima i turističkim destinacijama.

Pri tome ističemo neprestana istovremena traženja svih raspoloživih zračnih snaga od strane većine zapovjednika požarišta, pri čemu je Centar u Divuljama, određujući stvarne prioritete, odigrao značajnu ulogu.

U toj neravnopravnoj borbi, nastale su minimalne štete na nekoliko starijih objekata, a pri tome nije bilo stradanja niti težih ozljeda stanovništva i turista. Nažalost, u intervenciji na području istarske županije, smrtno je stradao djelatnik JVP Pazin.

Kada spominjemo stalnu kontrolu tijekom navedenih požara, ističemo kako niti u jednom trenutku nije nastala potreba organizirane evakuacije stanovništva, odnosno turista, što znači da je vatrena fronta zadržavana na dostatnoj udaljenosti od naselja. Time je osnovna zadaća (*spašavanje ljudi i imovine*) izvršena na svim lokalitetima, što je, međutim, imalo za posljedicu donekle povećanu opožarenu površinu van naselja.

PRIMJERI SA TERENA (UOČENI NEDOSTACI)

Tijekom koordinacije svih sudionika u sustavu zaštite uočene su velike razlike u organiziranosti i načinu postupanja. Pri tome prvenstveno mislimo na organiziranost i uključivanje lokalne samouprave u spomenute akcije gašenja. Nažalost, veliki je broj primjera nedostatnog angažiranja lokalnih struktura, pri čemu smo za vrijeme akcija gašenja, naročito na otocima Braču i Hvaru, imali problema. Vrlo često izostajala je, iako je to njihova zakonska obveza, logistička potpora gasiteljima (*gorivo, prehrana, napitci*).

Isto tako, uočeni su veliki problemi u radu sa zastarjelom opremom (*posebice vatrogasna vozila*) jer je evidentirano otkazivanje/zastoj 20-ak vatrogasnih vozila tijekom akcija gašenja požara.

Uz navedeno, utvrđena je potreba organiziranijeg sustava vatrogastva, naročito na otocima Srednje i Južne Dalmacije, na način da je nužno formiranje jedne ili više vatrogasnih postrojbi s čvrstim profesionalnim jezgrom, kako bi na svakom otoku, putem tako organiziranih postrojbi bilo moguće kvalitetno odgovoriti na početne

požare. Iste trebaju biti, zapovjedno i odgovorno, čvrsto uvezane u državni sustav. Iz razloga trenutnog nepostojanja takvih postrojbi, svaki požar, u pravilu, prerasta u požar koji traži angažiranje dodatnih zemaljskih i zračnih snaga. Iz istog razloga, a temeljem ovogodišnjih iskustava, otežano je, ili nemoguće, organizirano preuzimanje većeg požarišta i njegov daljnji nadzor od strane tako organiziranih domicilnih postrojbi/snaga.

Uz dužno priznanje korektnosti većeg dijela predstavnika medija, ističemo i negativna iskustva s lokalnim izvjestiteljima (*Hvar*), koji su, ne koristeći Centar u Divuljama, niti zapovjednike požarišta, samoinicijativno proglašavali "evakuacije" naseljenih mjesta, odnosno turističkih kampova, bez obzira na činjenicu kako je požar od istih bio udaljen i po 5 km. Naravno, takva "informacija" izaziva nemir i strah, a može imati nesagledive posljedice.

PRIJEDLOG MJERA

1. Žurno donijeti Zakon o zaštiti i spašavanju, čime se, s jednog mjesta ostvaruje koordinacija i upravljanje svim žurnim službama u Republici Hrvatskoj;
2. temeljem istoga, donijeti novi (usklađeni) Zakon o vatrogastvu. Istim treba jasno definirati odgovornost i zapovijedanje od državne do lokalne razine, što pretpostavlja profesionalizaciju tog segmenta vatrogastva ;
3. donijeti novi Zakon o civilnoj zaštiti;
4. Izmijeniti Zakon o zaštiti od požara, a naročito u segmentu sankcija prema osobama koje izazovu požar;
5. pokrenuti projekte obnove vatrogasne tehnike i opreme

Napominjemo kako su sada opožarena područja (*posebno Brač, Hvar i Biševo*), osim područja Parkova prirode, već gorjela proteklih godina. Mišljenja smo kako je ista nužno u potpunosti sanirati, na način da se odstrani opožareni biljni pokrov a na ta mjesta organizirano zasadi autohtoni nasad (*maslina, loza*). U protivnom će opožarena područja ponovno poprimiti obilježja nekultiviranog zemljišta te narednih godina opet predstavljati opasnost za nastanak i širenje većih požara.

Posebno ističemo činjenicu kako 'ovogodišnja sezona požara još nije završena, pa upućujemo sve sudionike u sustavu zaštite i nadalje na krajnji oprez i maksimalnu budnost.